

ปัญหากฎหมายขัดกันในกรณีความเสียหายอันเกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย¹

ชนิกา เพ็ชรคง²

การศึกษาปัญหากฎหมายขัดกันในกรณีความเสียหายอันเกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการขัดแย้งกฎหมายกรณีความเสียหายอันเกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย โดยทำการศึกษาประวัติความเป็นมาของกฎหมายขัดกันประวัติความเป็นมาของกฎหมายละเมิดประวัติความความเป็นมาของกฎหมายความเสียหายอันเกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย ทั้งทฤษฎีความรับผิดชอบเกี่ยวกับกฎหมายละเมิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย แนวคิดและทฤษฎีจุดเกาะเกี่ยวที่สำคัญในกฎหมายขัดกันว่าด้วยเรื่องละเมิดเป็นต้น และศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายขัดกันว่าด้วยเรื่องละเมิด ซึ่งจะทำการศึกษาลักษณะกฎหมายขัดกันว่าด้วยละเมิดของไทย กฎหมายที่ใช้บังคับกับหนี้ที่ไม่ได้เกิดจากสัญญาตาม Rome II Regulation หลักกฎหมายขัดกันว่าด้วยละเมิดของประเทศอังกฤษ กฎหมายว่าหลักกฎหมายขัดกันของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 มีปัญหาข้อกฎหมายหลายประการ โดยเฉพาะปัญหากฎหมายขัดกันในกรณีความเสียหายอันเกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย ซึ่งสรุปได้ดังนี้

พระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 มาตรา 15 ในเรื่องละเมิดนั้น ในมาตรา 15 วรรคแรก บัญญัติว่า “หนี้ซึ่งเกิดจากการละเมิดให้บังคับตามกฎหมายแห่งถิ่นที่ข้อเท็จจริงซึ่งทำให้เป็นการละเมิดได้เกิดขึ้น” และวรรคสองได้บัญญัติต่อไปอีกว่า “ความในวรรคก่อนไม่ใช้แก่บรรดาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในต่างประเทศซึ่งไม่เป็นการละเมิดตามกฎหมายสยาม” เมื่อพิจารณาทั้งวรรคหนึ่งและวรรคสองประกอบกันก็จะเห็นว่า กฎหมายขัดกันว่าด้วยละเมิดของไทยนั้นยอมรับจุดเกาะเกี่ยวของสองประเทศ คือ จุดเกาะเกี่ยวแห่งถิ่นที่ละเมิดได้เกิดขึ้น ที่เรียกว่า Lex loci commissi และจุดเกาะเกี่ยวตามกฎหมายไทย ซึ่งถือว่าเป็น Lex fori ดังนั้น หากมีประเด็นขึ้นสู่ศาลไทยให้ต้องวินิจฉัยปัญหาเรื่องละเมิดแล้ว ศาลไทยจะคำนึงแต่จุดเกาะเกี่ยวตามกฎหมายต่างประเทศแต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้แต่ต้องพิจารณาจากกฎหมายไทยประกอบด้วย กล่าวคือประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในกฎหมายว่าด้วยเรื่องละเมิด โดยศาลจะใช้มาตรา 15 ได้ก็ต่อเมื่อการกระทำนั้นเป็นความผิดฐานละเมิดทั้งตามกฎหมายต่างประเทศ หมายถึงถิ่นที่ละเมิดได้เกิดขึ้น

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายขัดกันในกรณีความเสียหายอันเกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คนพร จิตต์จรูญเกียรติ และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนทิชา ภักดีคง และ รองศาสตราจารย์ ดร. พันธุ์เทพ วิฑิตอนันท์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

และการกระทำนั้นเป็นความผิดฐานละเมิดตามกฎหมายไทย ดังที่กล่าวมาข้างต้นเท่ากับว่าในเรื่องละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลของไทยยอมรับจุดเกาะเกี่ยวตามหลัก หลัก Double Actionability คล้ายกับกฎหมายขัดกันว่าด้วยละเมิดของประเทศอังกฤษในอดีต การใช้หลัก Double Actionability ส่งผลให้ผู้เสียหายจะต้องมีภาระในการนำสืบเยอะ เนื่องจากต้องมีการนำสืบว่าการกระทำที่เกิดในต่างประเทศนั้นเป็นละเมิดและต้องนำสืบอีกว่าสามารถที่จะฟ้องตามกฎหมายไทยได้อีก กล่าวคือ จะต้องฟ้องเป็นคดีละเมิดได้ทั้งสองประเทศ ตามหลักของมาตรา 15 พระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481

ด้วยข้อจำกัดของหลัก Double Actionability ดังกล่าว ประเทศอังกฤษจึงพัฒนากฎหมาย Private International Law (Miscellaneous Provisions) Act 1995 เพื่อยกเลิกหลัก Double Actionability และต่อมาเปลี่ยนมาใช้ Rome II Regulation ในปี ค.ศ. 2007 โดย Regulation ดังกล่าวบังคับใช้กับสหภาพยุโรปซึ่งขณะนั้นประเทศอังกฤษก็เป็นหนึ่งในสมาชิกสหภาพยุโรป และแม้ว่าประเทศอังกฤษออกจากการเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป (Brexit) แล้ว สหราชอาณาจักรก็ยังคงใช้ Rome II Regulation ต่อไป เพื่อกำหนดกฎหมายที่เหมาะสมว่าด้วยหนี้ซึ่งมิได้เกิดจากสัญญา เช่นเดียวประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ได้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายขัดกัน Law of the People's Republic of China on Choice of Law for Foreign-related Civil Relationships โดยยกเลิกหลัก Double Actionability เช่นกัน

ด้วยความล้าสมัยของพระราชบัญญัติดังกล่าวไว้ข้างต้น พระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ.2481 จึงไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบเกี่ยวกับสินค้าไม่ปลอดภัยโดยตรง เหมือนอย่างในเช่น Rome II Regulation หรือ Law of the People's Republic of China on Choice of Law for Foreign-related Civil Relationships ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งได้บัญญัติการเลือกใช้กฎหมายในกรณีความรับผิดในผลิตภัณฑ์ (Product Liability) ไว้เป็นบทบัญญัติเฉพาะ ดังนั้นหากปรากฏปัญหาว่าจะต้องใช้กฎหมายประเทศใดบังคับใช้แก่คดีกรณีเป็นความรับผิดชอบเกี่ยวกับสินค้าไม่ปลอดภัย ผู้ทำการศึกษาเห็นว่า บทบัญญัติที่พอจะนำมาปรับใช้ได้ในครั้งนี้ คือ บทบัญญัติว่าด้วยกฎหมายขัดกันเรื่องละเมิด มาตรา 15 ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ.2481 ซึ่งใช้หลัก Double Actionability ส่งผลให้ผู้เสียหายจะต้องมีภาระในการนำสืบว่าการกระทำที่เกิดในต่างประเทศนั้นเป็นละเมิดและต้องนำสืบอีกว่าสามารถที่จะฟ้องตามกฎหมายไทยได้อีก กล่าวคือจะต้องฟ้องเป็นคดีละเมิดได้ทั้งสองประเทศ ดังนั้นผู้ศึกษาเห็นว่า การนำหลัก Double Actionability มาใช้กับความรับผิดชอบจากความเสียหายอันเกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย เป็นการเป็นการสร้างภาระในการนำสืบข้อกฎหมายให้กับผู้เสียหายที่เป็นผู้บริโภคมากเกินไป ทั้งจะเป็นการไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการคุ้มครองผู้บริโภค

ประเด็นปัญหาประการที่สอง เรื่องการใช้จุดเกาะเกี่ยว “ถิ่นที่ข้อเท็จจริงซึ่งทำให้เป็นการละเมิดนั้นได้เกิดขึ้น” มาตรา 15 ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ.2481 ยังมีความไม่แน่นอนในการใช้และการตีความอยู่มาก เนื่องจากยังมีปัญหาการตีความถ้อยคำว่า “ถิ่นที่ข้อเท็จจริงซึ่งทำให้เป็นการละเมิดนั้น

ได้เกิดขึ้น (Lex Loci delicti)” ว่าควรหมายความว่าอย่างไร ระหว่าง หมายถึง ถิ่นที่มีการกระทำที่เป็นละเมิดเกิดขึ้น (Lex loci commissi) หรือ หมายถึง ถิ่นที่ความเสียหายเกิดขึ้น (Lex loci damni) ผู้ศึกษาเห็นว่าไม่ว่าจะตีความคำว่า “ถิ่นที่ข้อเท็จจริงซึ่งทำให้เป็นการละเมิดนั้น” ทั้งสองแนวทางต่างก็ไม่สอดคล้องกับลักษณะความรับผิดในสินค้าไม่ปลอดภัย (Product Liability) หากยึดแนวทางการตีความให้หมายถึง ถิ่นที่การกระทำที่เป็นละเมิดได้เกิดขึ้น (Locus Commissi) โดยหากยึดหลัก “การกระทำ” ของผู้ผลิตเป็นจุดเกาะเกี่ยวหลักก็เป็นการเปิดช่องให้ผู้ผลิตเลื่อนการรับผิดในประเทศที่มีมาตรฐานของกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคต่ำเพื่อประหยัดต้นทุนหากเกิดข้อพิพาทในกรณีเกิดความเสียหายอันเกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย (Product Liability) ในขณะเดียวกันหากยึดแนวทางถิ่นที่ความเสียหายเกิดขึ้น ก็จะเกิดปัญหาความไม่แน่นอนตามมา เพราะถิ่นที่ความเสียหายเกิดมักเกิดขึ้นโดยที่ไม่สามารถคาดหมายได้ เช่น กรณีความเสียหายเกิดระหว่างเดินทางระหว่างประเทศ โดยไม่อาจทราบได้ว่าความเสียหายเกิด ณ ประเทศใด ทั้งนี้ความไม่เหมาะสมของจุดเกาะเกี่ยวที่ใช้กับความรับผิดในสินค้าไม่ปลอดภัย ได้รับการแก้ไขในระบบกฎหมายขัดกันของต่างประเทศ ดังเช่น สหภาพยุโรป และประเทศจีน โดยการบัญญัติกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะ

ประเด็นปัญหาประการที่สามเรื่อง “การชดเชยค่าเสียหาย” (compensation) ตามความใน มาตรา 15 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 เรื่องการเรียกค่าเสียหายนั้น เรียกได้เฉพาะค่าเสียหายที่มีกำหนดไว้ในกฎหมายไทยและเรียกได้เพียงเท่าที่กฎหมายไทยกำหนดไว้จะเรียกเกินกว่านั้นไม่ได้ ดังนั้นกรณีความรับผิดเพื่อการละเมิดในเรื่องของค่าเสียหายบางประเภทที่ไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายไทย ผู้เสียหายจึงไม่สามารถเรียกได้ เช่น ค่าเสียหายเพื่อการลงโทษ (Punitive damage) ค่าเสียหายทางจิตใจ เป็นต้น แต่เมื่อเปรียบเทียบกับบทบัญญัติใน Rome II Regulation Article 15(c) กำหนดให้ การประเมินความเสียหายและการเรียกร้องค่าเสียหายตามกฎหมายที่ใช้บังคับจะครอบคลุมถึงค่าเสียหายเพื่อการลงโทษ (Punitive damage) และค่าเสียหายทางจิตใจได้

ประเด็นปัญหาอีกประการหนึ่งคือ หากเกิดกรณีในเรื่องความเสียหายอันเกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย การบังคับตามพระราชบัญญัติกฎหมายขัดกัน พ.ศ. 2481 ยังคงมีปัญหาวouldจะต้องตกอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายขัดกันว่าด้วยเรื่องละเมิด ซึ่งขอบเขตการเรียกค่าเสียหายในเรื่องละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งไม่สามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษได้ เนื่องจากบทบาทของค่าเสียหายเพื่อละเมิดในระบบกฎหมาย Civil Law นั้นเป็นเครื่องมือที่ทำให้ ผู้เสียหายสามารถกลับคืนสู่สถานะที่ใกล้เคียงกับก่อนการละเมิดได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (restitutio in integrum) ผู้เสียหายจึงไม่ควรได้รับประโยชน์อื่นใด นอกเหนือ จากการทำให้กลับคืนสู่สถานะเดิม ในขณะที่พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ยอมรับค่าเสียหายเชิงลงโทษได้ตาม มาตรา 11 กำหนดให้ สามารถเรียกร้องค่าเสียหายต่อจิตใจและค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษได้ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการกำหนดขอบเขตการเรียกค่าเสียหายยังคงมีความไม่สอดคล้องกัน

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า กรณีเกิดการขัดกันแห่งกฎหมายกรณีความเสียหายอันเกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย จึงควรกำหนดให้ขอบเขตการเรียกค่าเสียหายให้ครอบคลุมถึงค่าเสียหายเพื่อการลงโทษ (Punitive damage) และค่าเสียหายทางจิตใจได้ เพื่อให้สอดคล้องกับความรับผิดชอบอันเกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย โดยการบัญญัติกฎหมายในพระราชบัญญัติกฎหมายขัดกัน พ.ศ. 2481 แยกค่าเสียหายเพื่อการละเมิด ออกจากการเรียกค่าเสียหายในความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

ประเด็นปัญหาประการสุดท้ายเรื่องขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องอายุความ พระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 ไม่ได้บัญญัติขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องอายุความไว้เป็นการเฉพาะ เหมือนอย่างเช่น สหภาพยุโรป หรือประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้ศึกษาเห็นด้วยกับการบัญญัติกฎหมายในเรื่องอายุความไว้ในกฎหมายขัดกัน แต่การกำหนดขอบเขตเรื่องอายุความที่ใช้บังคับไม่ว่าจะตาม Rome II Regulation Article 15 (b) กำหนดให้กฎหมายที่ใช้บังคับครอบคลุมเฉพาะในเรื่องการระงับหนี้และอายุความที่จะนำมาใช้บังคับนั้นหมายถึงเพียงกฎหมายสารบัญญัติ หรือ Law of the People's Republic of China on Choice of Law for Foreign-related Civil Relationships Article 7 กำหนดให้ใช้อายุความภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่ใช้บังคับ ผู้ศึกษาเห็นว่าไม่สอดคล้องกับบริบทในกฎหมายของประเทศไทย เนื่องจากกฎหมายเรื่องอายุความเป็นกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน พระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 มาตรา 5 กำหนดว่า “ถ้าจะต้องใช้กฎหมายต่างประเทศบังคับให้ใช้กฎหมายนั้นเพียงที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนแห่งประเทศสยาม” ดังนั้นหากกฎหมายต่างประเทศที่ใช้บังคับมีอายุความยาวกว่าอายุความของกฎหมายในประเทศไทยอายุความของกฎหมายต่างประเทศจึงบังคับใช้ได้เท่าที่กฎหมายไทยกำหนดเท่านั้น

กรณีหากเป็นการขัดกันแห่งกฎหมายกรณีความเสียหายที่เกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย เมื่อต้องใช้กฎหมายต่างประเทศ กฎหมายที่จะนำมาใช้บังคับแก่คดีนั้น ก็ให้บังคับได้เพียงเท่าที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนและอายุความเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน กล่าวคือ อายุความบังคับได้เท่าที่กฎหมายไทยกำหนดไว้ ก่อให้เกิดปัญหาว่าในการพิจารณาเรื่องอายุความตามกฎหมายของต่างประเทศที่เหตุละเมิดเกิดขึ้นนั้นสั้นกว่าหรือยาวกว่ากฎหมายไทย จะต้องบังคับใช้อย่างไร ดังนั้นผู้ศึกษาเห็นว่าควรมีการกำหนดขอบเขตเรื่องอายุความไว้ในพระราชบัญญัติกฎหมายขัดกัน พ.ศ. 2481 เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

พระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 ใช้บังคับมาเป็นเวลานานและไม่เคยได้รับการแก้ไขให้ ทัดเทียมกับต่างประเทศ จึงส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอนในระบบการแก้ไขปัญหาคาขัดกันของกฎหมายในเรื่องความรับผิดในสินค้าไม่ปลอดภัย เพื่อแก้ปัญหานี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าน่าจะเป็นการปฏิรูปพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมายพ.ศ. 2481 ให้มีความทัดเทียมกับอารยประเทศ เพื่อความพร้อมในการรับมือต่อโลกในปัจจุบันที่มีการเคลื่อนไหวของสินค้าและบริการที่เร็วเร็ว เพื่อให้กฎหมายว่าขัดกันแห่ง

กฎหมายสามารถบังคับใช้และแก้ไขปัญหากฎหมายขัดกันในกรณีความเสียหายอันเกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย โดยผู้ทำการศึกษาขอเสนอแนะแนวทางการแก้กฎหมายว่าขัดกันแห่งกฎหมายดังต่อไปนี้

1. ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าควรยกเลิกหลัก Double Actionability ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 มาตรา 15 เนื่องด้วยข้อจำกัดของหลัก Double Actionability ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นที่ส่งผลต่อการปรับใช้กฎหมายกรณีความรับผิดในการละเมิดและกรณีความเสียหายอันเกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย

2. ผู้ศึกษาเห็นว่า ไม่ควรนำหลัก “หลักกฎหมายแห่งถิ่นที่ละเมิดได้กระทำขึ้น (lex loci delicti)” มาใช้บังคับในกฎหมายขัดกันว่าด้วยเรื่องละเมิด เพื่อแก้ปัญหาคติความและควรกำหนดกฎหมายใช้หลัก “กฎหมายของสถานที่ที่เกิดความเสียหาย” (Lex loci damni) ควรใช้แทนหลักดังกล่าว แต่ด้วยอาจเกิดความไม่แน่นอนของกฎหมายของสถานที่ที่เกิดความเสียหายทั้งนี้จึงควรกำหนดให้เป็นจุดเกาะเกี่ยวลำดับรองและควรพิจารณาถึงจุดเกาะเกี่ยวอื่นๆ เพื่อความยืดหยุ่นและความเป็นธรรมแก่คู่กรณีทั้งสองฝ่าย ผู้ศึกษาเห็นว่าควรปรับปรุงกฎหมายขัดกันว่าด้วยเรื่องละเมิดในพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 มาตรา 15 ววรรคแรก และวรรคสอง ดังนี้

“กฎหมายที่ใช้บังคับกับความรับผิดเพื่อการละเมิดนั้น ให้ใช้กฎหมายของประเทศที่ความเสียหายเกิดขึ้น เว้นแต่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายและผู้ละเมิดมีถิ่นที่อยู่ในประเทศเดียวกัน ในกรณีนี้ให้ใช้กฎหมายแห่งถิ่นที่อยู่บังคับ

หากเป็นกรณีที่ศาลเห็นว่ามีเป็นจุดเกาะเกี่ยวที่ใกล้ชิดกว่ากฎหมายของประเทศตามวรรคแรก ก็ให้ใช้กฎหมายของประเทศที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่สุด”

3. ผู้ศึกษาเห็นว่าควรปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 บัญญัติกฎหมายให้ความรับผิดต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเป็นบทบัญญัติโดยเฉพาะ และเห็นว่าไม่ควรนำจุดเกาะเกี่ยว “ถิ่นที่ข้อเท็จจริงซึ่งทำให้เป็นการละเมิดนั้น” มาใช้กับการขัดกันแห่งกฎหมายกรณีความรับผิดต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เพราะผู้ศึกษาเห็นว่าการตีความคำว่า “ถิ่นที่ข้อเท็จจริงซึ่งทำให้เป็นการละเมิดนั้น” ทั้งสองแนวทางต่างก็ไม่สอดคล้องกับลักษณะความรับผิดในสินค้าไม่ปลอดภัย (Product Liability) ดังนั้นผู้ศึกษาเห็นว่าควรปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 มาตรา 15 บัญญัติกฎหมายให้ความรับผิดต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยแยกออกจากความรับผิดเพื่อการละเมิดเป็นบทบัญญัติโดยเฉพาะ โดยกำหนดจุดเกาะเกี่ยวเฉพาะให้เหมาะสมกับในเรื่องความรับผิดต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ดังนี้

มาตรา 15/1 “หลักเกณฑ์การเลือกกฎหมายที่ใช้บังคับกับความรับผิดต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ให้ใช้กฎหมายสถานที่ที่เกิดความเสียหาย เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

(1) ผู้บริโภคมิได้มีถิ่นที่อยู่เดียวกับสถานที่ที่มีการจำหน่ายสินค้าให้ใช้กฎหมายของถิ่นที่อยู่ของบุคคลที่ได้รับความเสียหาย

(2) ในกรณีที่ผู้บริ โภคมิได้มีถิ่นที่อยู่เดียวกับสถานที่ที่มีการจำหน่ายสินค้าให้ใช้กฎหมายของที่ผู้บริ โภคได้รับสินค้ามา

แต่ถ้าหากเป็นกรณีที่ศาลเห็นว่ามีเป็นจุดเกาะเกี่ยวที่ใกล้ชิดกว่ากฎหมายของประเทศตามวรรคแรก ก็ให้ใช้กฎหมายของประเทศที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่สุด”

4. ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายกำหนดให้ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องค่าเสียหาย มาตรา 15 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 โดยแยกค่าเสียหายเพื่อการละเมิด ออกจากการเรียกค่าเสียหายในความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ดังนี้

มาตรา 15 วรรค 3 “กรณีการจัดกันแห่งกฎหมายว่าด้วยเรื่องละเมิด เรื่องการเรียกค่าเสียหายนั้น เรียกได้เฉพาะค่าเสียหายที่มีกำหนดไว้ในกฎหมายไทยและเรียกได้เพียงเท่าที่กฎหมายไทยกำหนดไว้จะเรียกเกินกว่านั้นไม่ได้”

และเพิ่มบทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 ให้รองรับกับการเรียกค่าเสียหายในความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เป็นบทบัญญัติเฉพาะแยกออกจากค่าเสียหายเรื่องละเมิด ในมาตรา 15/2 ดังนี้

มาตรา 15/2 “กรณีการจัดกันแห่งกฎหมายว่าด้วยเรื่องความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย การเรียกค่าเสียหายนั้นสามารถเรียกร้องค่าเสียหายต่อจิตใจและค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษได้เท่าที่กฎหมายไทยบังคับ”

5. ผู้ทำการศึกษาเห็นว่าควรบัญญัติขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องอายุความไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481 และเพิ่มบทบัญญัติในเรื่องขอบเขตอายุความให้รองรับกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เป็นบทบัญญัติเฉพาะ ในมาตรา 15/3 ดังนี้

มาตรา 15/3 “ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย อายุความเป็นไปตามตามกฎหมายความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของประเทศไทย”

เอกสารอ้างอิง

Andrew Dickinson. **The Rome II Regulation: The Law Applicable to Non-contractual Obligations**. UK:

Oxford University Press, 2008.

John O'Brien, **CONFLICT OF LAW**. 2 editions. United Kingdom: Cavendish Publishing Limited, 1999.

Pippa Rogerson. **Collier's Conflict of Law**. 4 editions. UK: cambridge university press, 2013.

Qingkun Xu. “The Codification of Conflicts Law in China: A Long Way to Go.” **The American Journal of Comparative Law** Volume 65, Issue 4 (December 2017): 919.

R. Young. **English, French & German Comparative Law**. 3rd ed. (New York: Routledge, 2014).

Yongping Xiao and Zhengxin Huo, “Ordre Public in China’s Private International Law,” **The American Journal of Comparative Law** Vol. 53, No. 3 (Summer, 2005): 672-674.

Zhengxin Huo. “Highlights of China’s New Private International Act: From the Perspective of Comparative Law.” **Revue juridique Themis** Volume 45, Issue 4, (June 2012): 641.

คะนิง ภาไชย. **คำอธิบายว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2558.

นิติ จันจิระสกุล. “การขัดกันของกฎหมายว่าด้วยละเมิดในกลุ่มประเทศอาเซียน.” **วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์** มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.

ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช. **คำอธิบายกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561.

วิกิจ เจริญสุข. “ปัญหาการวินิจฉัยที่มีประเด็นในเรื่องการขัดกันแห่งกฎหมาย (Conflict of Laws) ในคดีความรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย (Product Liability) และข้อเสนอแนะในการใช้และการตีความมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481.” **จุลพาฬ** 62, ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2558): 80-94.

สุพจน์ ภูมามะชัย. **คำอธิบายกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลว่าด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2547